

Cyfeirnod: Hysbysiadau Proforma 2026

Dyddiad cyhoeddi: 10 Mawrth 2026

Proforma hysbysiadau

Hysbysiad o arolygu cyfrifon

- 1 Mae un hysbysiad gorfodol y mae'n rhaid ei gyhoeddi gan bob Cyngor ar wefan y Cyngor ac arddangos copi o'r hysbysiad mewn man amlwg yn y gymuned – hysbysfwrdd fel arfer. Dyma'r Hysbysiad Archwilio a ddangosir yn Atodiad 1. Rhaid i chi gyhoeddi'r hysbysiad ar dudalen 2 a'r wybodaeth ychwanegol ar dudalen 3.
- 2 Mae'r hysbysiad hwn yn dweud wrth etholwyr lleol bod y cyfrifon ar gael i'w harchwilio gan y cyhoedd ac yn nodi'r cyfnod arolygu o 20 diwrnod gweithio.
- 3 Ar gyfer cyngorau cymuned a thref, mae gan y cyhoedd yr hawl i archwilio'r cyfrifon ar rybudd rhesymol. Er y byddem yn disgwyl rhywfaint o hyblygrwydd, ar yr amod bod yr etholwr yn rhoi rybudd rhesymol, rhaid i'r Cyngor sicrhau bod y dogfennau ar gael i'w harchwilio pan ofynnir am gan yr etholwr. Hynny yw, yn ystod y cyfnod arolygu, rydym yn disgwyl i'r Cyngor wneud trefniadau heb gyfyngiadau diangen.
- 4 Rydym yn argymhell bod cyngorau yn defnyddio'r dyddiadau wedi'u poblogi ymlaen llaw. Gallwch newid y rhain os dymunwch, ond mae'r cyfrifoldeb wedyn ar y Cyngor i wneud yn siŵr ei fod yn bodloni'r gofynion a nodir yn Rheoliadau Cyfrifon ac Archwilio (Cymru) 2014.

Hysbysiad o gymeradwyo cyfrifon yn hwyr

- 5 Mae Rheoliadau Cyfrifon ac Archwilio (Cymru) 2014 yn ei gwneud yn ofynnol i'r Cyngor gymeradwyo'r cyfrifon erbyn 30 Mehefin 2026.
- 6 Fodd bynnag, os nad yw hyn yn bosibl, rhaid i'r Cyngor gyhoeddi hysbysiad yn esbonio pam nad yw hyn wedi digwydd.

7 Mae hysbysiad enghreifftiol wedi'i atodi yn Atodiad 2.

Atodiad 1: Hysbysiad o benodi o'r dyddiad ar gyfer arfer hawliau etholwyr

Cyngor Cymuned Graig

Blwyddyn ariannol sy'n dod i ben 31 Mawrth 2026

1. Dyddiad cyhoeddi _____ 15fed Mehefin 2026 _____
2. Bob blwyddyn mae'r cyfrifon blynyddol yn cael eu harchwilio gan Archwilydd Cyffredinol Cymru. Cyn y dyddiad hwn, mae gan unrhyw berson sydd â diddordeb gyfle i archwilio a gwneud copïau o'r cyfrifon a'r holl lyfrau, gweithredoedd, contractau, biliau, talebau a derbynebau ac ati sy'n ymwneud â hwy am 20 diwrnod gweithio ar rybudd rhesymol. Ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2026, bydd y dogfennau hyn ar gael ar rybudd rhesymol ar gais i:

Y Clerc, Cyngor Cymuned Graig

Heol y Beudy, Basaleg

NP108HZ

rhwng oriau 10.00 yb a 2 yh _o ddydd Llun i ddydd Gwener

gan ddechrau **06 Gorffennaf 2026**

ac yn gorffen ar **31 Gorffennaf 2026**

3. O 14 Medi 2026, hyd nes y bydd yr archwiliad wedi'i gwblhau, mae gan Etholwyr Llywodraeth Leol a'u cynrychiolwyr hefyd:

- yr hawl i holi'r Archwilydd Cyffredinol am y cyfrifon.
- yr hawl i fynychu gerbron yr Archwilydd Cyffredinol a gwneud gwrthwynebiadau i'r cyfrifon neu unrhyw eitem ynddynt. Rhaid rhoi hysbysiad ysgrifenedig o wrthwynebiad i'r Archwilydd Cyffredinol yn gyntaf. Rhaid rhoi copi o'r hysbysiad ysgrifenedig i'r cyngor hefyd.

Gellir cysylltu â'r Archwilydd Cyffredinol drwy: Archwiliadau Cyngorau Cymuned, Archwilio Cymru, 1 Capital Quarter, Stryd Tyndall, Caerdydd, CF10 4BZ neu drwy e-bost yn communitycouncilaudits@audit.wales.

Mae'r archwiliad yn cael ei gynnal o dan ddarpariaethau Deddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004, Rheoliadau Cyfrifon ac Archwilio (Cymru) 2014 a Chod Ymarfer Archwilio Archwilydd Cyffredinol Cymru.

Hawliau etholwyr o dan Ddeddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004

Yn ôl y gyfraith, gall unrhyw un archwilio cyfrifon y cyngor. Os ydych wedi cofrestru i bleidleisio mewn etholiadau cynghorau lleol, mae gennych chi (neu rywun sy'n gweithredu ar eich rhan) yr hawl hefyd i ofyn cwestiynau i'r Archwilydd Cyffredinol am y cyfrifon ac i godi gwrthwynebiadau ffurfiol.

Arolygu'r cyfrifon

Unwaith y bydd y cyngor wedi cwblhau ei gyfrifon, rhaid iddo hysbysebu eu bod ar gael i'w harchwilio. Ar ôl rhoi rhybudd rhesymol, gallwch archwilio'r cyfrifon a'r dogfennau ategol am 20 diwrnod gweithio. Gellir gofyn am gopiau, er y gallai fod tâl copïo am hyn.

Gofyn cwestiynau i'r archwilydd

Dim ond am y cyfrifon sy'n destun archwiliad y gellir gofyn cwestiynau. Nid oes rhaid i'r Archwilydd Cyffredinol ateb cwestiynau am bolisiâu, penderfyniadau neu weithdrefnau'r cyngor oni bai eu bod yn ymwneud yn uniongyrchol â'r cyfrifon, ac nid oes rhaid iddo ddweud a yw rhywbeth yn gyfreithlon neu'n rhesymol.

Gwrthwynebu'r cyfrifon

Os ydych chi'n credu bod y cyngor wedi gwario arian yn anghyfreithlon, neu fod rhywun wedi achosi colled ariannol yn fwriadol neu drwy ymddygiad anghyfrifol, gallwch wrthwynebu. Rhaid gwneud gwrthwynebiadau yn ysgrifenedig i'r Archwilydd Cyffredinol, egluro'r rhesymau'n glir, a rhaid anfon copi at y cyngor hefyd. Bydd yr Archwilydd Cyffredinol yn penderfynu pa gamau, os o gwbl, i'w cymryd. Mewn rhai achosion, efallai y byddwch yn apelio i'r llysoedd. Gallwch hefyd wrthwynebu os ydych chi'n credu bod problem yn y cyfrifon y dylid ei adrodd yn gyhoeddus er budd y cyhoedd. Ni ellir defnyddio'r broses hon i wneud cwynion neu hawliadau personol.

Ffyrdd eraill o godi pryderon

Yn hytrach na gwneud gwrthwynebiad ffurfiol, gallwch ddarparu gwybodaeth i'r Archwilydd Cyffredinol os ydych chi'n credu bod gwallau yn y cyfrifon neu bryderon am wastraff neu aneffeithlonrwydd. Nid oes unrhyw weithdrefnau na dyddiadau cau penodol ar gyfer gwneud hyn.

Gwybodaeth bwysig

Mae'r gost o ddelio â chwestiynau a gwrthwynebiadau yn cael ei dalu gan drethdalwyr lleol. Dim ond materion sydd er budd y cyhoedd y bydd yr Archwilydd Cyffredinol yn ymchwilio. Os byddwch yn mynd â mater i'r llys, efallai y bydd yn rhaid i chi dalu eich costau eich hun.

Cysylltwch

Cysylltwch ag Archwilydd Cyffredinol Cymru
Archwiliadau Cyngor Cymuned,
Archwilio Cymru
1 Capital Quarter, Stryd Tyndall
Caerdydd, CF10 4BZ

Atodiad 2: Cymeradwyo cyfrifon yn hwyr

Cyngor Cymuned Graig

Ardystio a chymeradwyo cyfrifon blynyddol ar gyfer 2025-26

Mae rheoliad 15(1) o Reoliadau Cyfrifon ac Archwilio (Cymru) 2014 (fel y'u diwygiwyd) yn ei gwneud yn ofynnol i Swyddog Ariannol Cyfrifol o Gyngor Cymuned Graig lofnodi a dyddio'r datganiad o gyfrifon, ac ardystio ei fod ar ran Cyngor Cymuned Graig yn cyflwyno'n briodol derbyniadau a thaliadau o Gyngor Cymuned Graig am y flwyddyn 2025-2026 neu [mae'n cyflwyno'n deg sefyllfa ariannol [enw'r Cyngor] ar ddiwedd y flwyddyn ac incwm a gwariant y Cyngor am y flwyddyn]. Roedd y Rheoliadau yn ei gwneud yn ofynnol i hyn gael ei gwblhau erbyn 30 Mehefin 2026.

~~Oherwydd [rhowch esboniad byr], nid yw'r Swyddog Ariannol Cyfrifol wedi lofnodi ac ardystio'r cyfrifon ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2026. Bydd y datganiad o gyfrifon yn cael ei baratoi a bydd y Swyddog Ariannol Cyfrifol yn lofnodi ac yn ardystio'r datganiad o gyfrifon erbyn [nodwch y dyddiad os yn bosibl].~~

NEU

Llofnododd ac ardystiodd Nikola Goodfellow y Swyddog Ariannol Cyfrifol y cyfrifon ar 14eg o Fai 2026

Mae rheoliad 15(2) o Reoliadau Cyfrifon ac Archwilio (Cymru) 2014 (fel y'u diwygiwyd) yn ei gwneud yn ofynnol i'r Cyngor gymeradwyo'r cyfrifon yn dilyn yr ardystiad gan y Swyddog Ariannol Cyfrifol y cyfeirir ato uchod. Mae'r Rheoliadau yn ei gwneud yn ofynnol i hyn gael ei gwblhau erbyn 30 Mehefin 2026.

~~[Nid yw'r Cyngor wedi cymeradwyo'r cyfrifon eto oherwydd [rhowch esboniad byr].~~